

Klagenemnder – har de gått ut på dato?

Vi leser at kollega Geir Eide har føyd seg inn i rekken av kolleger som har hatt ublide møter med lokalforeningenes klagenemnder. På et vis skal man være glad for at kollega Eide bruker tid og energi på sitt problem, og lar oss alle ta del i de frustrasjoner han erfarer gjennom systemet. Vi skal ikke ta del i vurderinger rundt de kliniske problemstillinger knyttet til fortannskronen, men finner det oppsiktsvekkende at implantatklagenemnden hevder at: «Det avgjørende i Eides sak var at han var villig til å gjøre om kronen.» Nemnden tolker dette slik at Eide derfor innser at kronen kunne «bli bedre» gjennom en omgjøring. Her går definitivt nemnden på et juridisk skjær: Dette har Eide aldri sagt eller ment, og her opptre nemnden i en «synserolle» hvor den mer enn noe annet opptre som en advokat for klageren. Eides (og professor i odontologisk protetik) syn er det motsatte.

Her avsløres tydelig rettsløsheten vi havner i gjennom nemndens virksomhet: Gjennom sin fortolkning av hva de tror Eide kan ha ment, avviker nemnden fra rettsprinsippet om å holde seg til sakens fakta. Nemnden burde i stedet

vurdert: *Har Eide vært uaktsom?* Spørsmålet om hvorvidt han har forsøkt å imøtekomme *pasientens krav til omgjøring* skal og må ikke brukes mot ham! Dette bekreftes av jurister vi har vært i kontakt med.

Altfor mange tannleger har opplevd at tvister de kommer opp i avgjøres på sviktende eller fraværende juridisk grunnlag. Det kan være grunn til å spørre seg hvorfor tannleger skal måtte føye seg etter et system som ikke er basert på norsk lov, men som har et stort element av synsing og mer eller mindre velfunderte skjønn som grunnlag for avgjørelser. Det er her nødvendig å sammenligne vår klagenemnd med tilsvarende nemnd i Legeforeningen, Advokatforeningens disiplinærutvalg, bankklagenemnda, etc. La det ikke herske tvil om at disse nemnder tufter sine avgjørelser solid på norsk lov. Slik bør det også være for oss. Vi synes ikke at vi skal påføres ansvar og forpliktelser som strekker seg ut over norsk lov. Slik våre klagenemnder praktiserer sine avgjørelser, fungerer de til tider mer som en pasientrettighetsorganisasjon enn som en støtte for kolleger.

Vi lever i et samfunn som i økende grad er detaljstyrt av lover, regler, forskrifter og retningslinjer, som i alle sammenhenger er fundert på norsk lov. I enkelte sammenhenger er det muligvis ønskelig å slippe å forholde seg til alle disse lovene og reglene, men i spørsmål som i verste fall omhandler en tannleges erstatningsansvar eller grad av uaktsomhet, vil de fleste tannleger kanskje finne trygghet i vissheten om at klagenemndene forholder seg til norsk lov. Vi mener at den tryggheten ikke er til stede.

La oss se på de muligheter som eksisterer i en klagesak:

Pasienten har følgende valg for behandling av sin klage:

- Tannlegeforeningens klagenemnd
- Statens helsetilsyn ved fylkeslegen
- voldgiftsrett for tannhelsesaker
- ordinære domstoler

Tannlegen kan velge å:

- avvise klagen (hjelper nesten aldri!)
- henvise til NTFs klagenemnd
- ta kontakt med sitt forsikringselskap

Pasienten kan når som helst i denne prosessen velge å bringe saken inn for domstolen, og slik må det være. Dersom tannlegen er «dum nok» til å la klagenemnden fatte et vedtak (som går ham i mot) kan dette vedtaket kun påklages til den sentrale ankenemnd. Hvis ikke tannlegen har vært rettsløs tidligere, blir han det garantert nå. Først blir han avkrevd et beløp på 1/4G (ca. kr 15 000) for å få behandlet et problem i en forening hvor han allerede har betalt en årskontingent på snart kr 8 000. Deretter krever ankenemnden at tannlegen må godta avgjørelsen og avskjærer dermed tannlegen fra å kunne prøve saken i rettsapparatet. Dersom tannlegen ikke aksepterer ankenemndens vedtak, men ønsker å prøve sin sak i rettsapparatet

(slik alle andre i dette landet har anledning til), blir han de facto utstøtt fra foreningen i 2 år. Gitt at de fleste tannleger har tegnet sine forsikringer gjennom Vital som krever medlemskap i NTF som forutsetning, vil den praktiske konsekvens for tannlegen bli helt urimelig. Jurister som har sett på disse vedtektene, mener at en forening som opptrer slik overfor sine medlemmer umulig kan ha interessert seg for medlemmenes rettssikkerhet.

Konklusjonen på dette er etter vår mening at hele klagenemndordningen er gått ut på dato og trenger en modernisering. Vi ønsker at NTF tar skritt til å gå gjennom hele klagenemndordningen ved å be om en juridisk betenkning, gjerne fra en dommer fra høyes-terett eller en professor ved Det juridiske fakultet.

Inntil dette er gjort vil vi råde alle tannleger til følgende: Dersom man ikke på forhånd forstår dette systemets feller og svakheter bør man, hvis en tvist oppstår, bruke sin ansvarsforsik-

ring, melde problemet inn og la selskapet overta all videre prosedyre. Slik skaffer man seg juridisk bistand og nat-tesøvn. Vi kan forsikre NTFs medlemmer og administrasjon om at forsikringsadvokater garantert har liten sans for det klagenemndregime som NTF bekjenner seg til. Her er det faktisk norsk lov som gjelder, og nå er virkeligheten at det er pasienten som bærer ansvaret for å bevise at tannlegen har handlet uaktsomt. Da slipper vi synsing rundt estetikk, 1–2 eller 3 mm avstand fra broledd til kjevekam, diskusjoner om hvem som sa hva osv.

Vi er for så vidt ikke mot at man som tannlege får sin virksomhet vurdert dersom det er grunn til det. Vi ser betydningen av å få avvist saker som synes meningsløst urimelige. Vi er ikke like overbevist om at vurderinger som går på synsing skal få lov til å felle tannleger.

Det som må og skal være en klagenemnds oppgave, er å vurdere om tannlegen har utvist tilstrekkelig akt-

somhet og om behandlingen har vært utført etter gjeldende faglig norm og skikk. Vi etterlyser at det i en klagenemnd skal sitte en jurist hvis hovedoppgave skal være å påse at alle avgjørelser er tatt i tråd med norsk lov.

*Bjørn L. Dahl,
professor emeritus, dr.odont.*

*Roar Gommæs,
spesialist i protetikk*

*Carl Hjortsjö,
spesialist i protetikk, universitetsstipendiat*

*Knut-Erik Jacobsen,
spesialist i protetikk, universitetslektor*

*Anne Kalvik,
spesialist i protetikk, universitetslektor*

*Hans Jacob Rønold,
førsteamanuensis, dr.odont.*

Delta i debatten

tidende@tannlegeforeningen.no

Har klagenemndene noen fremtid?

Presidenten svarer

Den siste tids debatt i Tidende om klagebehandling er interessant for alle NTFs medlemmer. Den som ønsker informasjon om tilblivelsen bes lese Arne Sollunds 100-årsberetning, og siden ordningen er omtalt der, er det legitimt å stille spørsmålet om klagenemndene fortsatt har sin berettigelse.

Etter min mening kan det ikke være tvil om at klagenemndene holder seg til norsk lov, det skulle bare mangle. Vår statistikk viser at klagenemndene hvert år behandler rundt 300 saker. Halvpar-

ten av disse «ryddes av veien» ved en nærmere gjennomgang som oftest skyldes misforståelser mellom tannlege og pasient. Om lag 150 saker går til behandling i nemndene, og mer enn halvparten av disse går i favør av tannlegen. Å hevde at klagenemndene fungerer som pasientrettighetsorganisasjon er derfor ikke riktig. Jeg vil hevde at nemndene er et viktig ledd i vår organisasjon og utfører en viktig funksjon knyttet til behandling i vanlig allmennpraksis så som enkle kroner, fyl-linger og lignende, og at arbeidet som

gjøres der er bygd på seriøse og godt begrunnede vurderinger.

Slik jeg leser innlegget, blander inn-senderne sammen erstatningssaker og saker om omgjøring eller tilbakebeta-ling av honorar. Hvis pasienter fremmer krav om erstatning, skal klagenemnden i utgangspunktet avvise og behandle saken. Bakgrunnen for dette er at forut-setningen for å bli erstatningsansvarlig er at det er utvist uaktsomhet. Dette er et juridisk begrep som klagenemndene ikke uten videre bør uttale seg om. Klagenemndene har heller ikke kunnskap